

LJUBLJANSKI DEL MISALA IZ OMIŠLJA

Janez ZOR, Ljubljana

Fragmenti iz Arhiva Republike Slovenije u Ljubljani, ki nosijo ime po nekdanjem Deželnem muzeju *Rudolfinum Museum Rudolphinum II., I. in A*, ter fragment, ki je bil prišel tja iz nekdanjega Knezoškofijskega arhiva in zato nosi njegovo ime, so povezani med seboj kot misal iz začetka 14. stoletja (po nekaterih izjavah celo iz konca 13. stoletja) zelo verjetno iz Omišlja na Krku. Posebno prvi trije vsebujejo maše od Velike sobote do četrтка po Veliki noči, medtem ko *Rudolphinum A* vsebuje maše na vigilijo enega apostola, v čast Svetega Duha in v čast Device Marije. Jezikovno je spomenik zelo star, zelo podoben *Vatikanskemu misalu Illirico 4*, uporablja nekatere besede, ki sicer niso v rabi (hapleni, razdréh', kupotr'), pisava pa kaže veliko starost, podobnost pisave kaže na fragmente gl. 14, 15, 104 HAZU.

Ključne besede: fragmenti glagolskega misala v Ljubljani, glagolski fragmenti 14, 15 in 104 HAZU

Ljubljanski del misala iz Omišlja vsebuje nekaj pergamentnih listov, ki so jih uporabili za platnice župnijskih knjig, škofijskih protokolov ali tudi uradnih knjig davčne uprave knjigovezi v 17. stoletju, v 19. stoletju pa so jih odkrivali ljubitelji starin in jih pošiljali Deželnemu muzeju *Rudolfinum* ali pa Licejski knjižnici, predhodnici današnje Narodne in Univerzitetne knjižnice. Nekateri ljubitelji v 19. stoletju so sklepali po številnih glagolskih ostankih celo, da so ti nastali na naših tleh in da je torej glagolica cvetela kot domača pisava na Slovenskem po izgonu Metodovih učencev iz Moravske. Hrvaški izvor glagolskih ostankov pa kaže nedvoumno, da so jih prinesli in uporabljali knjigovezi v 17. stoletju iz Hrvaške, saj jezik popolnoma jasno izpričuje hrvaško redakcijo cerkvene slovanščine in ne kaže nobenih slovenizmov v jeziku. Danes so pričujoči ostanki v Arhivu Republike Slovenije v Ljubljani. Po vrstnem redu so ti fragmenti misala iz Omišlja tile: *Museum Rudolphinum II, Knezoškofijski arhiv I, Museum Rudolphinum I, Rudolphinum A*.

MUSEUM RUDOLFINUM II.

(MILČETIĆ 1911, str. 181-182: 170 (31), št. 6)

Pergament je ostanek dvolista – precej debel, orumenel, uporabljen za platnice. Oba lista sta na zunanjih vogalih pristrižena, 1. list 34,6 × 28,5 cm, 2. list širok le 17,5 (15) cm (na spodnjem koncu je odstrižen). Na spodnjem robu 1v je s tintnim svinčnikom zapisano *Museum Rudolphinum* in pod tem II, zgoraj na 1r pa s črnilom: I. Robovi: zgornji 2,5, notranji ok. 3, zunanji 3,5 – 4, spodnji 5,5 – 5,7 cm. Besedilo je v dveh stolpcih, širokih po 9,5 – 10,5 cm, med stolpcema je presledek 1 – 1,5 cm. Vrstic je 28, presledek med vrsticami ok. 0,5 cm. Zrcalo besedila na strani je 26,5 × 21 cm. Črke so neenakomerno visoke, od 3 do 5 ali 7 mm. Začetnice so okrašene z rdečilom, zlasti izstopajo pri berilih oz. evangelijih (1c B 3 cm, B 5,5 cm ter na 2a V 4,5 cm), rubrike so tudi črne in le izpolnjene z rdečilom. Začetnice stavkov so potegnjene čez spodnji medprostor med vrsticama. Kot začetnica stavka nastopa v glasovni vrednosti tu Ĩ 7x, od tega 2x kot ligatura z Ž. V mlajši obliki nastopa kot začetnica 4x tudi rdeče izpolnjeni I, medtem ko je 1x v starejši obliki čez 2 vrstici.

Museum Rudolphinum II, 1ab

<i>1 a</i>	<i>1 b</i>
1 êz[i]k' iže obladajut' n	stъzъ ego. O ižlju koľ v
2 ad zvê[r]mi. eže sut' na	eli dom' bži. i zêlo ve
3 zm̃li. eže v pticahъ ñ	liko mêsto udgržaniê
4 skihъ glumet se. iže sr	ego. i ne imat' skončaniê
5 ebro sьbirajut' i zlat	prêviše. i neizmêrenъ tu
6 o v neže upvajut'. se č	bêše stanom' velici
7 ľv[c]i nêst' konca udgrъ	viduče branъ ne ihъ izb
8 žaniê ih[ъ]. iže srebro d	ra gъ. ni puti nakazaniê
9 êlajut'. i pekut se. nêst'	obrêtoše. togo radi pog
10 obrêteniê dêlom' ihъ.	iboše. Ĩ êko ne imêše prêm
11 se bo pogiboše. i vъ adъ	udrosti. i bezumiê sv
12 snidoše. ini v mêsto i	oego radi pogiboše. kt
13 hъ vstaše. junošê vid	o vžidet' na ñbo. i priêt' i
14 êš[e] svêt' i prêbiše na	vzvedet' ju ot oblakъ. kto
15 zm̃li. puti nakazaniê	prêidet' more i obreçet' ju

16	ne uvêdêše. ni razumê	i prineset' ju. pače zlat
17	še stъzъ ego. ni pridoše	a izbranago. nêst' iže
18	sñve ihъ ot lica ihъ ud	uvêst' put' ego. ni pomi
19	al[i] se. nêst' uslišan	slit' stъzъ ego. nъ iže
20	v hananêi. ni vidêнь es	vêst' vsa vêtiju pri
21	t' v timanê. snve ubo a	obrêtetъ ju prêmudrost
22	garovi iže vziskaš	iju svoeju že stvorit' z
23	e prêmudrost' iže ot zml̃	emlju vъ vêčnoe vrême i
24	e est' kupujuče zml̃ju. i	spl̃nitъ ju skotov'. vъz
25	têmani rêčivnici ič	vрати ju i usliša ego
26	iteli prêmudrosti i r	v strasê na zml̃i. zvêzd
27	azuma i puti umnago	i iže prosvêtêše se v s
28	ne vidêše ni pomenuše	hranilicihъ svoih'. i vъ

Museum Rudolphinum II, 1cd

<i>Ic</i>	<i>Id</i>
1 zveseliše se. vъzv	i li da živi budut'
2 ani biše i rêše se e	kosti sie. i rêh' gĩ bẽ
3 sъm'. i svêtêše (se) emu	ti vêsi. Ī reče mnê pr
4 s krasotoju. iže st	orъci sñê čški kostem'
5 voritъ est' b̃ našъ	sim' i rъci im'. kosti s
6 i ne mnit se. ini k nem	uhie slišête slov
7 u. si priobrête vsa	o gnê. se glet' g̃ kost
8 ki put' nakazaniê.	em' sim'. se [a]zъ nave
9 i dast' êkovu otroku	du na vi dñhъ život
10 svoemu. izl̃ju vzl	ni. i dam' na vi žili.
11 jublenomu svoemu.	i vzvraču na vi plъt'.
12 <i>pm̃ se prk̃l̃nm' k̃l̃ vz</i>	i porpnu na vasъ kožu.
13 <i>orc Bẽ</i> iže crk̃vъ tvoju	i dam' dñhъ moi na vi.
14 vinu zvaniem' êz	i živi budete i [u]v
15 ikъ umnožaeši. d	êste êko azъ esъm' g̃.
16 ai m̃stivno. d	Ī prorêhъ êkože zapov
17 a eže vodoju krъčeniem'	êdê mnê g̃. i bist' gl
18 umieši. udrъžaniemъ.	asъ vnegda pr̃č'stvo
19 i začiceniem' prizri.	vati mnê. i se trusъ.

20	B ist' na mnê ruka gña	Ĭ pristupiše kosti kь
21	izvede me dñmь sť	kostem' . kьždo kь udom'
22	im' . i položi me po s	svoim' . I vidêh' se ž
23	rêdê pola. i se bê pl'	ili bêše na nih' . plьt'
24	no kosti čškihь. i ob'v	roždaše se na nih' . i ope
25	ede me okrьst' okol	t se koža na nihь svrь
26	o krugom' . Bêhu že kost	hu. nь dña ne bê v nihь.
27	i tu mnogie zêlo. i re	Ĭ geče kь mnê progьci sñe
28	če kь mnê sñu čški. mniš	čški. i rьci kь dñovi.

Maša na **Veliko soboto**: 6. berilo: Bar 3,34-37 (namesto 38); prošnja; 7. berilo: Ezk 37,1-9 (namesto 14).

Med 1. in 2. listom manjka dvolist z nadaljnimi deli maše na **Veliko soboto**, tu pa se nadaljuje s hvalospevom in blagoslovom krstne vode na **Veliko soboto**.

Museum Rudolfinum II, 2ab

	<i>2a</i>	<i>2b</i>
1	V istinu dostoino	bis
2	i pravьdno est' i s	veli
3	psítelno. Nam' te	[]dьt
4	bê vinu i vьzdê hv	eši v
5	ali vsilati gĩ s	mu[]k
6	tĩ oče vsemogi vêč	ljude
7	ni bê. Iže v nevidim	mi ml
8	êi silê tvoih' služ'	edino
9	bь· mi nêsmo dostoin	oego o
10	i tvoriti ihь. nь ti d	et'vo
11	arov' tvoee mlšti ne	Bě i
12	otimi ot nasь nь ti gĩ	ov
13	prikloni uši tvoi k' na	vtai
14	šim' mlvamь. Bě egož	ee sv
15	e dñь isprьva nadь v	ti. êk
16	odami hodi. kako obr	vleni

17	azъ prime močъ šte v	odu v
18	odi. Bě iže grêšnago	vrod
19	šta vodoju si omilъ.	iki r
20	paki lêpost' ponovl	iki ro
21	enu naznamena. vъ onom'	šta
22	vodnom' prêliêni. da	vъ
23	po službê sego porod	G ĩ po
24	a budet' kopъs' alu. i	v
25	osnovanie močem'. Pri	otsud
26	zri gĩ na lice tvoe cř	ego h
27	kve. i umnoži v nei tv	a oti
28	oe ponovleniki. iže po	im

V 2a je inicialka **V** od vrstice 1 do 5, ob vrstici 4 je prstan. V 2b je inicialka **B** od vrstice 11 do presledka pred vrstico 13. Inicialka **G** je od vrstice 23 do 24.

Museum Rudolfinum II, 2cd

	2c	2d
1	l	učiti ot suhoti. egož
2	mozi	e dñъ hodi vrъhu tebe.
3	rit	iže te izvede iz raê.
4	stiju	<i>Sbdê erêi razdêli vo</i>
5	sha biti	<i>du na .g. strani križem'.</i>
6	žb po	I v četiri te rêki ra
7		zdêli. i povelê t
8	enie s	i vse zmle napaêti.
9	bitel	Iže te gorku suçu sla
10	svobo	dku stvori. v pustin
11	ie ot vs	i te stvori piti. Iže
12	go po	te izvede is kamene ž
13	ie bu	eždъnim' ljudemъ.
14	oždени	<i>Sbdê v 'toriceju stvor</i>
15	ti []	<i>i križb na vodê.</i>

16	va vl	Bĭvlaju te išhm' ego
17	vod	sñmъ edinočedim' gñmъ
18	vsi i	našimъ. Īže v kaňgal
19	simъ	ilēi svoim' čudnim'
20	stê	znameniemъ svoee si
21	ête [č]	li obrati te vъ vino
22	sdê	Iže vgr̃hu tebe svoi
23	vr'h[u]	ma nogama hodi. iže s
24	e	e ot stgo ĭvna v' tebê
25	v ta	kr̃sti. Iže te kupno s
26	dnaê	svoeju kr̃viju izved
27	sti[hъ]	e sъ svoih' rebar'. Īže s
28	ori ot[I]	voimъ učñkmъ poruči

Nadaljevanje maše na **Veliko soboto** z blagoslovom krstne vode, ki se nadaljuje neposredno na fragmentu *Knezoškofijski arhiv I*.

V 2d je inicialka **I** od 6 do 7 vrstice, v 2d 18 in 27 je ligatura **Ī** z **Ž**.

KNEZOŠKOFIJSKI ARHIV I.

(MILČETIĆ 1911, str. 179: 160 (21) a; JAGIĆ 1911, str. 149;

VAJS 1934, str. 143)

List pergamenta 37,5 × 27,5 – 29,5 cm, precej debel, orumenel, služil za platnice knjige protokolov (fasc. 8, knj. 14 iz leta 1686) v NŠALj, kjer so ohranjeni ostanki zrcalnega odtisa besedila. Na obratni strani je besedilo zaradi tega precej zbrisano (saj so črke ostale na kartonu knjige), zlasti slaba je čitljivost tam, kjer je bil hrbet knjige. Posebno po robovih se poznajo sledovi lepila, sami robovi pa so bili zavihani. Na spodnjem robu recto strani je s tintnim svinčnikom zapisano: *Lubljana / Kn. škofijski arhiv / I*. Čez vrstice 11–13 stolpca 1a je počez zapisana s črnilom debela številka: 26.

Besedilo je na recto strani v dveh stolpcih po 28 vrstic, na verso strani pa ima stolpec *c* 29 vrstic, stolpec *d* pa ima le 16 vrstic. Zrcalo besedila je 27 × 22 cm, stolpec je širok ok. 10,5 cm, presledek med stolpcema 1 – 1,5 cm, med vrsticami 4 – 5 mm, višina črk ok. 5 mm, če segajo čez linijo, so visoke 6 – 7 mm, medtem ko so široke tudi od 3 (I, O) do 8 mm.

Knezoškofijski arhiv I, 1ab

<i>Ia</i>	<i>Ib</i>
1 v' tebê krъstiti. iž	<i>ĉu iz' vodi gļe.</i>
2 e v nego vêrujut'. šьd'	I v sem' mêtê vsêm'
3 še reče naučête vse	grêšnikom' grêsi se otm
4 êziki krъsteče e vь ime	iite. I si rodь ki e na
5 oĉa i sĉa i dĉa sĉgo	tvoi obrazь sьzdanь.
6 <i>Sьdê prêmêni glasь erê</i>	i na ĉьst' ego začela
7 <i>i kako na ĉtenê lk[]</i>	stvoreнь. ot vsêhь vet'
8 Ti silni sĉi bĕ bu	hih se grêhov' oĉist
9 di nam' v pomoĉь.	i~ Êkože vsaki ĉkь. iž
10 iže mi sa poruĉeni[ê] hr	e vlêze v se pon[ov]le
11 anim[] je sĉi vďь	no sveĉenie. bud[i] poz
12 hni v s[]skuju vodu	nanь v novoi mladost
13 i tvoim[i] usti ju bļvi.	ti. i ne budi poznan'
14 [da] sv[ê]ne obrazь neĉ	v hapleni. Gmь [n]š[m']
15 istoti ejuže možem'	ishmь snmь tvoim' iže
16 ot'miti tĕlu. i oĉe b	gredet' suditi ži
17 udi narļnenie ĉist	vimь i mьgtvim' i vĕk
18 êmь umomь~ <i>Sьdê vlo</i>	u ognem'. <i>Amn'</i> . <i>i rekut'</i>
19 <i>žit'erêi sam'svêĉu</i>	<i>Sĉь. Sĉь. Sĉь. Gь bĕ sa</i>
20 <i>vь vodu gļe.</i>	<i>vaot'. Vlêet' olêi</i>
21 Pridi v su rļnoĉu	Krasi se i sĉi se ist
22 vodnu moĉь sĉgo dĉa	oĉnikь si olêem' sĉ
23 <i>Sьdê dьhne na vodu tr</i>	seniê. o hĕ išĕ gĕ nšm'
24 <i>ikrat'sikêm'obrazom'</i>	v život' vĕĉni. Amnь.
25 <i>Poi kako propĉiju.</i>	<i>Vlêet' krizmu.</i>
26 Vsu su vodu narļni.	Budi posveĉena i b
27 novim' narļneniem'	udi obilna voda
28 <i>Sьdê vzdvigne svê</i>	siê. sim' obnavla

Nadaljevanje blagoslova krstne vode na **Veliko soboto**.

V 1a je inicialka **T** v vrsticah 6 in 7, **P** v vrsticah 21 in 22 ter velik **V** s prstanom od vrstice 26 do pod zadnjo vrstico. V 1b je inicialka **K** od vrstice 21 do 22 ter **B** od vrstice 26 do 28.

Knezoškofijski arhiv I, 1cd

<i>Ic</i>	<i>Id</i>
1 jučim se krizmoju šps	ti da razdréh' ot vséh'
2 eniê. o hê iše gẽ nšmь v	grêhov' tvoihь. on' te om
3 život' věčni. Амнь~	aži zdravu krizmu šp
4 <i>Pitaet' imene.</i>	seniê v hê iše gẽ našem'.
5 <i>Imřk.</i> Vêrueši li v bā	v život' věčni Амнь~
6 oča vsemogučago. tv	<i>Potom' dast' emu svê</i>
7 orca nбу i zmli. <i>Kupotr'</i>	<i>ču vbžženu gļe.</i>
8 Vêruju~ Vêrueši li	Primi svêtilnikь n
9 vь ishā ego sñā. edino	eugasajuči. shrani hь
10 go roždena i mučena.	tvoi. da egda pridet' hь
11 [<i>Kupotr'</i>] Vêruju	na brakь vzmoeži []
12 Vêrueši li v []	sti i vp[]nbskoi []
13 a[postolsku] ka[to]li[ča]	<i>Polagaet []</i>
14 sk[u crь]kvь. i stih isp	[Pri]mi svitu belu či
15 ovêdni[kov otpuč]enie	stu i neporočnu juže im
16 grêhov' têl[u vst]	êeši prêdь prêstolom gā
17 [anie v život' věč]ni.	našego ishā da imašī ž
18 [Vêruju <i>Pp</i> hoč]eši l	ivot' věčni. амнь~
19 i s[e krъst]iti. <i>Re[če]</i>	
20 [<i>kupotr.</i> H]oču~	
21 [<i>I vbzmet</i>] <i>pp</i> v rucê o	
22 [<i>troče i reče</i>]~	
23 [Aзь te krъču] <i>Imř</i> [V im]	
24 [e oča. i s]ñā. i dñā š	
25 [tago] Амнь. <i>Sьdê maže</i>	
26 [] ego krizmu na têmenê gļe	
27 Вь vsemogi očь gā nš[go]	
28 [is]hā iže te obnovi ot v	
29 odi. i ot s̃go dñā. i [že]	

Nadaljevanje blagoslova krstne vode na **Veliko soboto** in obred krsta. Dopolnjeno s zrcalno sliko s platnic Protokola, f. 8, knj. 14, iz 1686 v Nadškofijskem Arhivu Ljubljanskem.

V 1c 23-24 je inicialka **A** in od 27 do 29 **B**. V 1d je inicialka **P** med vrsticama 8 in 9 ter drugi **P** med 14 in 15.

MUSEUM RUDOLFINUM I.
(MILČETIĆ, str. 181: 169 (30) 5.)

Pergament je ostanek dvolista – precej debel, orumenel, bil uporabljen za platnice. Oba lista sta na zunanjih vogalih pristrižena, 1. list $33,5 \times 28$, 2. list širok samo $17,2-3$ cm. Zgoraj manjka rob in 1. vrstica, ki je odrezana in se vidi le spodnji rob črk. Sicer pa so robovi: notranji $3,5$, zunanji $3,5$, spodnji $7,3$ cm, pri 2. listu pa je notranji rob ok. $2,5$ cm. Na notranjem robu 1r je s črnilom zapisano: *Rud. I.*, na 1v na spodnjem robu pa s tintnim svinčnikom: *Museum Rudolfinum*, in pod tem: *I.* Na 1v je na notranjem robu s svinčnikom: Vajs. Zrcalo besedila, ki je pisano v 28 vrsticah (od katerih se 1. vrstica ne vidi), je $26,5 \times 21$ cm.

Po pripravi za razstavo v Arhivu Slovenije je pergament očiščen in je velik 46 cm po dolžini in $33,5$ cm po višini. Na vseh štirih vogalih so robovi odrezani. Besedilo je $36 \times 21 - 22,5$ cm.

Besedilo je v dveh stolpcih: stolpec je širok po $9,5 - 10,5$ cm, presledek med stolpcema ok. 1 cm. Črke so dvojne višine: 3 in 5 mm, tiste, ki segajo čez črto, pa do 7 mm. Začetnice so velike od 2 do 8 cm, zunaj besedila, so v osnovi črne, krašene z rdečilom. V na 1a ima pleteno pokončno deblo, zgoraj se na obe strani ločita veji, ki zaokroženo segata spodaj nazaj k deblu. P na 1b ima deblo kot navzkriž postavljeni roki, B na 1d in 2a imata v sredi neke vrste klas. Pri nekaterih začetnicah obkroža deblo nekaj prstan.

Museum Rudolfinum I, 1ab

	<i>1a</i>	<i>1b</i>
1	/da raduem se ne v kvasê/	/ Iša ičete nazaranina pr /
2	vêtsê. ni v kvasê zlo	opetago. vsta nêst' sь
3	bi i lukavъstviê. Nь v	dê. se mêsto idêže po
4	beskvasi čistoti. i rê	ložiše i. Nь idête гьс
5	snoti. Pêš. Aîê. Vskrъ	ête učnъmь ego i petru.
6	se hъ iz groba. iže za ni p	êko varaet vi v galilêi.
7	ovisê na drêvê. alê.	Tu i uzrite êkože re

8 V dñъ vskr̃seniê moego. gĩ
 9 et' g̃ъ pr̃êdydu vi v gal
 10 ilêju. *alê~ Ns̃ sg̃ êj' ot m̃rk.*
 11 V n ṽrme. m̃riê magdalê
 12 na. i m̃riê iêkovla. i s
 13 alomi kupiše arom
 14 ati. da priš̃dše po
 15 mažjut' isa~ Ī zêlo
 16 za jutra ṽb edinu sob
 17 ot'. pridu k̃b grobu. vsi
 18 êvšu sl̃ncu juže~
 19 Ī gl̃ahu k̃b sebê. kto otv
 20 alit' nam' kameñb ot dṽb
 21 ri groba. I ṽb[zr̃ê]vše. v
 22 idêše êko otvalen' bê k
 23 ameñb. bê bo veli zêlo~
 24 Ī vlêz'še v grob̃ vidê
 25 še junosu sêdeča o des
 26 nuju. odêna ṽb odêzdju b
 27 êlu. i užasu se. On že re
 28 če im̃b ne užasaite se.

če vam̃b. *Pês. Zemla*
 vstrepeta i počì. vneg
 da vskr̃snet' na sud̃b b̃b *ãl*
Primi prosim' gĩ m̃lvi
 ljudi tvoih̃b. s prinoso
 m' žr̃tṽ'. da paskov
 nimi početi tainami. k̃b
 vêčnomu nam' balovan
 iju toboju d̃elajučim' pro
 sp̃êjut'. Têmžde g̃m̃b~
Prõpciê do vznsniê g̃na
Tebe ubo gĩ ṽb vsako
 vrême. pače že v si
 dñb silni. pr̃slavno pro
 povêdati. ibo paska n
 aša požr̃t' b̃is h̃b. T̃b b
 o r̃snotiṽn' est' ag̃b̃nc'.
 iže otêt' gr̃êhi vsego mi
 ra~ Īže semr't' našu umira
 e razdruši. i žiz̃n' vs
 kr̃sae ugotovi. Ī sego r

Zgoraj je pergament odrezan, tako da se vidi le spodnji del črk 1. vrstice. Maša na **Veliko noč**: odlomek iz 1 Kor 5,7,8; stopniški spev (graduale) iz torka po Vel. noči; Mk 16,1-7; Ps 75,9,10; nad darovi; hvalospev.

V 1a je velika inicialka **V** s pletenico od vrstice 11 do 19, tako da je inicialka **Ī** nekoliko umaknjena. V 1b je inicialka **P** od vrstice 11 do 13 ter inicialka **T** od vrstice 19 do 20.

Museum Rudolfinum I, 1cd

<i>1c</i>	<i>1d</i>
1	
2 I s pr̃êstoli i s g̃dstvi.	Īže s toboju živet' i c̃r̃
3 S̃b vsêm' že hrabr'stvom'	stvuet' ṽb ediñstvê d
4 ñbskago vojñstvîê. <i>Pês</i>	uha št̃a b̃b v vse ṽkî ṽk̃'.

5 s̃lvi tvoee poem' bes ko
 6 nca gl̃juče~ S̃t̃ P̃ěs
 7 Paska naša za ni pož
 8 r̃t' b̃is h̃. Ãl̃ê. t̃emž
 9 e da raduem se. v beskva
 10 si čistoti. i r̃ēsnoti.
 11 ãl̃ê. ãl̃ê. ãl̃ê. Po b̃~
 12 D̃h̃ m̃l te g̃i tvoee ljubv
 13 i v ni vl̃ei. da eže s̃t
 14 bami paskovnimi nasit
 15 il̃ esi. stvori e tvoee m̃l
 16 sti pričestniki~ T̃emžde~
 17 M̃lva znm̃nati sir' i êê n p̃sku~
 18 B̃lvi m̃l te g̃i tvar' siju
 19 ml̃čnuju i êičenuju. da
 20 budeta v bl̃gd̃t'. i v
 21 sp̃šnie rodu č̃škomu. i
 22 podai g̃i prosim'. priziv
 23 aniê radi pr̃ēst̃go imene
 24 tvoego. vs̃em̃ ṽernim' tv
 25 oim'. iže sñedet' ot tvar'
 26 i see ml̃čnoe i êičenoe.
 27 v sp̃šnie ṽēčnoe d̃šam̃
 28 i t̃elesem' ih̃ prosp̃eti ~

Ag̃nc̃ ili mesa znm̃nti. P̃m̃l se.
 G̃i b̃e õč̃ naših'. priemy
 avramlju olovakvu.
 za isaka s̃na ego.
 ti sam' vl̃dko primi i se
 go ag̃nca prinesenago. il
 i mesa siê. i prines'šim' s
 iê vsa. i vr̃emennimi i
 ṽēčnimi bl̃gimi vspl
 ati. bl̃gd̃etmi i č̃edro
 tami. edinočedago s̃na
 tvoego. i d̃ha s̃tgo. š nim
 aže živeši i cr̃stvue
 ši b̃b̃ ṽb̃ vse ṽk̃i ṽk̃b̃. *P̃m̃l se .b̃.*
 B̃e iže esi tvor̃c' i str
 oitel' vsakoi tvari.
 iže noê i sučee š nim̃
 v kovčezê izbavi ot po
 topa. i po vs̃ei zm̃li po
 velê im' rasploditi s
 e. i iže različnoe pl̃t
 i tomužde noju i sñm̃ ego.
 ot čistih̃ i nečistih̃
 dišučih̃ zapoṽedi

Nadaljevanje maše na **Veliko noč**: konec hvalospēva; obhajilni spev: 1Kor 5,7,8; po obhajilu; blagoslov sira in jajc; blagoslov jagnjeta ali mesa.

V 1c je v 3. vrstici **S** z velikim ь, v vrstici 7 je inicialka **P**, ki sega do vrstice 8, od vrstice 12 do 14 pa je inicialka **D**. Velika inicialka **B** s prstanom je od vrstice 18 do 21.

V 1d je inicialka **G** od vrstice 6 do 8 in inicialka **B** od vrstice 19 do 21.

Za tem listom manjka dvolist, ker za njim sledi maša na četrtek po Veliki noči.

Museum Rudolfinum I, 2ab

2a	2b
1	
2 êпъсѣ створи гл̃ати <i>Аѣ .б̃.</i>	če [duhъ k pilipu. pris]
3 <i>Ш̃.</i> Vspoitē gṽê p̃ēs novu.	tupi [i približi se k' ko]
4 êko divna stvori g̃ъ. <i>OR̃C.</i>	lesnic[i sei. pritekъ]
5 В̃ ê izē različъstvo	pilip[ъ i sliša ga čtuča]
6 vsêhъ narodъ vъ is	knigi i[saiē prrka i reče]
7 povêdi. imene tvoe	emu ra[zumêši li čt]
8 go uedinilъ esi. dai	o čte[ši. on reče kako]
9 prosim'. da paki porož	ubo mo[gu razumêti ač]
10 denim' istočnikomъ. k	e kto ne [nastavit me]
11 гъčeniê. edina budi v	Ĭ moli [pilipa vlês]
12 êra mislemъ. i mĭstъ	ti i s[êsti s nim' na kol]
13 dêniemъ. Gmъ nšmъ~	esnici. [Slovo knižno]
14 <i>ČŤE DÊĚNI apl̃skih'.</i>	e eže č[têše sie]
15 V oni dñi. aňļъ gňъ gļ	êko ov[če na zakolenie]
16 a къ pilipu gļe. vs	vedenъ [bist' pr]
17 tani i idi na polu	êdъ st[rigučimi i bez']
18 dñe. na put' izē ish	glasъn['] tako ne otvr'ze u]
19 odit' ot ersĭma v gaz	st' sv[oihъ. V smêreni]
20 u. tь est' put'. on že v	sudъ eg[o vzneseť se rodъ]
21 stavъ ide. Ĭ se mužъ	ego kto [ispovêstъ. Êko]
22 etiopъ. kaženikъ silъnъ.	vzem[let se ot zemle ži]
23 kandakie cŕce etiop'skie~	vot' eg[o. Otvečavъ ka]
24 Ĭže bêše nadъ vsêmi ga	ženikъ [reče k' pilipu. m]
25 zъmi ee. sъ že bê prišyl'	olju te [o komъ sie prrkъ glet']
26 pokloniti se vъ ersĭmъ.	o sebê [li ili o inom']
27 Ĭ bê vzvraçae se. sêde	Otvгъzъ [pilipъ usta]
28 na kolesnici svoei. i čt	svoê i [naçanъ]

Maša na četrtrek po Veliki noči, Apd 8,26-35.

Ker je pergament zgoraj odrezan, se prva vrstica ne vidi. Maša na **četrt-tek po Veliki noči**:

Ps 97,1; prošnja; Apd 8,26-37(40);

V 2a je velika inicialka **B** od vrstice 5 do 7 in inicialka **V** s prstanom od vrstice 15 do 19.

Museum Rudolphinum I, 2cd

	2c	2d
1		
2	t	Aĭê. Ns̃. sg̃. eĭ. ot ivnã.
3	ru rêku	V n vřme. mřie stoêše
4	voda	u groba vbnê plaçu
5	mi křs	či se. Ī êkože plaka
6	p že re	še se priniče v grobь.
7	eši vs	i vidê dva anĭla v
8	lêt' t	belahь rizah' sêdeča.
9	[e] kaženi	edinogo u glavi a dru
10	na suča	gago u nogu. idêže b
11	elê st	ê ležalo têlo issvo.
12	Ī snido	Ī gĭasta ei anĭla. ženo
13	pilipь	čto se plačeši. ona že
14	ii Egda	gĭa ima. êko vzeše gã
15	vodi. dh̃'	moego. i ne vêdê kьdê po
16	[l]ipa. i ne	ložiše i. I se rekši obr
17	kaženik'.	atı se vьspêt'. i vid
18	[m]' svoimь	ê iša stoeča. i ne vêdê
19	ip' že obr	aše êko išь est'~ Gĭa ei
20	ê i [pr]oho	išь ženo čto se plače
21	[v]ovaše g	ši. kogo li ičeši~ Ona ž
22	dondež	e mnêvši i êko vřtogr
23	iju. propo	adarinь est'. gĭa emu. gĭ
24	ego išha~	ače ti vzeln i esi. pov
25	tvori gь.	êždь i mnê. kьdê i esi po
26	[v]zvesel	ložilь. da azь vьzmu i~
27	alê.	Gĭa ei išь mřie. ona že ob
28	tvori vsa.	račьši se gĭa emu ravь

V 2c je nadaljevanje Apd 8,35-40, graduale in evangelij Jan. 20,11-16.

V 2d je velika inicialka **V** s prstanom od vrstice 3 do 7.

RUDOLFINUM A.
(MILČETIĆ, str. 181: 168, št. 4)

Pergament je ostanek dvolista, ki je služil za platnice, precej tanek in poškodovan, spodaj natrgan, strgan tudi 2. list. Zlasti na notranji strani (2ab) je zelo obledel, vidijo se le ostanki črk. Višina je 35 cm, 1. list je širok 19, 2. list pa 27 cm. Prvi list je odstrižen, tako da enega stolpca manjka približno polovica. Robovi so zgoraj po 4, spodaj 5 cm, notranji rob 3, zunanji rob 2. lista 4 cm. Na zadnji strani (2cd) je na spodnjem robu zapisano s tinnim svinčnikom: *Rudolphinum A Drž. arhiv*, in dodano v gotici *Steurebuch J. 1678*. Na notranjem robu 2ab je zapisano z navadnim svinčnikom: *Missale Com. Sanct. Missa votiva de B. V. et Apostolis*. Pod Com. Sanct. je zapisano in prečrtano: *Officium*. Spodaj je dodano XIV v. Na spodnjem robu 1r je rdeča kljuka, na 1v pa moder križec +.

Besedilo je v dveh stolpcih. Zrcalo besedila ok. 26 (26,5) × 21 cm. Vrstic 28. Stolpec širok 10 cm, med stolpcema od. 1 cm presledka, med vrsticami je presledek 5 mm. Črke so neenakomerne, visoke po 5 ali 4 mm, nekatere segajo čez rob za 1 – 2 mm. Inicialke in rubrike izpisane s črnolom in okrašene z rdečilom. Pisava je identična z *Mus. Rud. I. in II*, kar daje osnove za domnevo, da so vsi ti fragmenti skupaj s frg. *Knezoškofijski arhiv I.* del istega kodeksa.

Rudolphinum A, 1ab

(Misa v navečerie ednogo apla)

	<i>1a</i>	<i>1b</i>
1	vi idete i plodъ prine	o gě. i upvae
2	sete. i plodъ vašъ prê	let se vsi
3	bivati [vъ]čnet'. Da e	Usliši bẽ
4	že ače vsprosite ot'	molju se k t
5	oča vъ ime moe dastъ	vražiê iz
6	vamъ~ Pš[] Vъ vsu zml	B ẽ iže ni
7	ju izidu veêniê ihъ i v	[t]ъst' z
8	konce vselen[] je gĩ ihъ. Nã~	bžngo
9	Vêčnuju slvu bžnihъ	stvari i
10	apľ tvo[ihъ] imr mľ te	di mľvam'
11	gĩ. da tužde istov	e. i podai

12	oju. s̃timi tainami oči	ti čtemъ
13	stivše se. dostoinê	i m̃lvami p
14	da počitaemъ. Têmžd-	Gm̃'. Čte
15	<i>Pr̃pciê</i> . Ī tebe g̃i prilež~	Pravъd
16	<i>Pês</i> . Vi iže vslêdъ mene	prêda n
17	idoste. g̃let' g̃b. sedete	kъ g̃u iže
18	na prêstolêhъ sudeče ob	prêdъ viš
19	êma na desete kolênomâ	Ot'vгъzet
20	izl̃voma. Alê bž <i>Pob</i> ~	na m̃lvu. i o
21	Nasitivše se s̃psi	iъ poml̃it
22	telnihъ taenъ m̃l te	veliki vs
23	g̃i bē našъ. da iže bž	razumnag
24	niъ aрlъ tvoihъ. <i>imr</i> . čъ	Ī ta êko im
25	sti čtemъ. iъ prosbam	et' slove
26	i pomogli se bihomъ~	ti svoee. i
27	<i>V čьst' ednogo m̃čka. Pês</i> ~	vêst' se g
28	Vъzveselit se pravъdnik'	gъ svêt' e

V 1a je inicialka **V** od vrstice 9 do 11, inicialka **N** od vrstice 21 do 23, v 1b inicialka **B** od vrstice 6 do 8 ter inicialka **P** s prstanom od vrstice 15 do 18.

Commune unius Martyris non Pont HM 391b Ps 63,11.

Rudolphinum A, 1cd

	<i>1c</i>	<i>1d</i>
1	svoih' prime	enavidit' oča svoego.
2	anie gñe. I tъ	i matere. i ženi. i čedъ.
3	t' kazanie u	i bratie i s[e]stri oče ž
4	o. i v zakonê	e i dše svoee ne može
5	a proslav	t' biti moi učnъkъ. I iž
6	let' mnoz	e ne nosit' [kr]iža svoe
7	sego. i do vъ	go. i ne gredet' v slê
8	zagladit	dъ mene. ne možet' biti
9	pit' pame	moi učnъkъ. Kto ubo ot v
10	go vziče	asъ hote stlъpъ zda
11	v [ro]dъ. <i>Pês</i> (Ps 63, 11)	ti. ne prêzde li sêd' r

12	vz[v]eselit	азьѣтет доволѣ. аѣ
13	i tvoem vь	e imat eže est' na sv
14	zê [] <i>Sĥ</i> (Sir 39, 5-11)	r'šenie~ Da ne egda polo
15	a ego dalъ	žit osnovanie. i ne vz
16	têniê ustъ	možet' svrġšiti. Vs
17	[e] lišilъ.	i videċei naċnut' ru
18	si bl̃niemъ	gati se emu gĭjuċe. êko
19	im'. položi	sъ ċkъ naċet' zdati i
20	ê. ego vênъc'	ne može svrġšiti~
21	gago. <i>Aĭê B̃</i>	Ĭli ki cġġ gredi kъ dru
22	i u tebe. i da	gomu cġu sniti se na
23	[v]lъ godu []	branъ ne sêd li prêžde
24	vġkъ vġka <i>Aĭ</i>	mislit'. aċe silъn' e
25	<i>[Ĉ]nê ot luki</i> (Lk 14, 26-33)	st' sь[rê]sti sь deseti
26	ċe [i]sь uċ[n]k	ju tisuċi. greduċago
27	mъ[]nie []	sъ dvêma deset' tisu
28	mnê i ne vzne	ċema na nъ. Aċe ubo ni

Rudolfinum A, 2ab

	<i>2a</i>	<i>2b</i>
1	bêhu v ime gã iša. Tъ	omenet' vam' vsa. êže ko
2	gda vzlakahota ruki	liždo reku vam'~ Mir' os
3	[n]a ne. i priemahu dĥъ sġi	tavlaju vam'. mir' moi
4	<i>Pĕs B[žnъ]</i> rodъ emuže est'	daju vam'. Ne êkože sь
5	[gġ bġ ego] ljudi eže izbr	mir' daet' azь daju vam'
6	a gġ [vъ do]stoênie sebê <i>Sĥ</i>	Da ne smuċaet se sġce v
7	Sloves[ъ]m' gġnimъ nġsa ut	aše ni da ustrašaet se.
8	vr'd[iše] se. i dĥmъ ust' ego	slišaste êko a
9	vsã si[I]a ihъ. <i>Aĭê Aĭê</i>	zъ rêhъ vam' idu
10	Pridi sġi dġe napġni sġ	i pridu k vam' ~ Aċe bis
11	ca tvoih' vêrniġh tvoee	te ljubili me radova
12	ljubvi v niġh ogġn' vġžži	li se biste ubo êko id
13	<i>Aĭê Ns̃ s̃ eġ ot ivġna.</i>	u k oċu. êko oċъ boli me
14	V n vġme. reċe išъ uċġkm'	ne est'. Ĭ nine rêhъ vam'.
15	svoimъ. Aċe kto lju	prêžde neže biš da egd

16	bit' me slovo m[o]e sь	a budet' vëri imete.
17	bljudet'. i očь moi vz	Juže ne mnogo vzglju
18	ljubitь i. i k nemu pride	s vami êko
19	[m] i obitêlь u nego stv	
20	ori[m'] A ne ljubei mene i s	
21	loves' moi h ne sьbljud	
22	aet'~ I slovo eže sliš	lju
23	aste nêst' moe nь posl	
24	[avš]ago me oča. Se gļah' v	<i>Pês Po</i>
25	am' u v[as]ь prêbivae. Pa	
26	[ra]klit že [dhь s]ti [egože]	
27	[p]ošle[tь] očь vь [ime moe tь]	
28	vi naučitь [vsêmu i vsp]	D

2a Maša v čast sv. Duhu: Apd 8,14-17; Ps 32,12,6; Jn 14,23-31.

Notranja stran na spodnjem delu slabše čitljivo, zlasti na desni strani.
Inicialke: **V, P, B, H, S, O** 3 cm, **P** s prstanom 4 cm, **V** s prstanom 5 cm.

Rudolfinum A, 2cd

	<i>2c</i>	<i>2d</i>
1	stî. i sřca naša sřgo d	o čra. iže nbo i zmlju od
2	uha prosvêçeniemь oči	gьžit'. vь vëki vëkь~ Sš~
3	sti. Têmžde. <i>Propc~</i>	Po porodê dvoju nevrêž
4	Hmь gmь nšm'~ Iže vzь	dena prêbila esi. brce
5	šьd' nadь vsa nbsa. s	moli za ni. Sļv[a. or]c~
6	êde že o desnuju tebe. o	P odai nam' [r]abom' i r
7	[b]eçani dhь stî. na sni	abinamь tvo[i]m' pr[o]s[i]
8	vsnovleniê iz	m' gĩ bē nšь v[e] m
9	liê. Īmže za i	isli. i tēla [z]dravi
10	zlitie radosti. vьs'	em' radovati se. i prês
11	vь vselenêi zmlь. mirь	lavnim' bžnie mřie vs'
12	raduet se. Nь i višni	gda dvi hodataistv
13	e sili. i anļьskie v	om'. ot nastoeçee izbav
14	lasti. pēš slvi tvoe	iti se tugi. i vëcnago
15	e pojut' bes konca gļçe~	uživati veselie. Gm'.

16	<i>Pěs~</i> Dhъ sti paraklit' e	<i>Čte kňg' prmdrsti.</i>
17	gože pošlet' očъ vъ ime	Ot' začela i prêžde v
18	moe. tь vi naučit' vse	êкъ sьzdana esьm'. i do
19	mu. i vspomenet' vam' v	gredučago vêka ne pr[ê]
20	sa êže koliždo reku va	stanu. i v žiliči št
21	мъ. Aĭê Aĭê~ <i>Po b~</i>	êemъ prêd nim' poslužih'.
22	Štgo dhā vlitie mĭ t	Ĭ tako v sionê utvгъžd
23	e ġĩ sřca naša da oči	ena bihъ. i v gradê sve
24	stit'. i svoee rosi okr	čena. takožde pokoih s
25	opleniem' vnutгъnnaê d	e i vъ ersĭmê oblast'
26	a napĭnit'. Têmžde~	moê. Vselih' se v ljud
27	<i>V ČBST' ŠTIE MRĪE PĚS</i>	ehъ čьstnihъ. i v čest
28	Spsi štā. rožďšĭê dĭ	ehъ bā moego. dostoênie

Spodaj je z roko napisano: *Rudolfinum A Dež. archiv N2*

V 2c je inicialka **H** v vrsticah 4 – 5, inicialka **S** v vrsticah 22 – 24, v 2d inicialka **P** v vrsticah 6 do 8 in inicialka **O** v vrsticah 17 do 19. 17 desno: Sir 24,9-12.

JEZIKOVA PODOBA IN PISAVA

Ker domnevam, da so vsi ti fragmenti delo istega pisarja, lahko pisavo in jezikovno podobo poenotim.

Jezik je cerkvena slovanščina hrvaške redakcije z vsemi jezikovnimi posebnostmi iz starega obdobja. To pomeni, da so sledi odprtega zloga še živi in da se zlog konča z vokalom ali redukcijskim vokalom, ta pa se izraža ali s posebno črko v glagolici s *paličico* (*štapićem*), ki je lahko krajša, od polovice do višine drugih črk, ali pa z *apostrofo* starejše oblike nizko nad konzonantom. *Paličico* označujemo s črko *ь*, ki je lahko sredi ali na koncu besede za konzonantom, za *apostrof* pa uporabljamo znak *'*. Sredi besede se je ta redukcijski vokal izgovarjal lahko kot *a* ali *e*, v hrvaščini je prešel v *a*, na koncu besede pa je onemel. Drugi vokal, ki je bil živ in v rabi, je bil *ĭ*, ki ga pišemo kot *ê* (*Ê*), izgovarjamo pa ga kot *e* (*je*), na začetku besede ali za vokalom pa kot *ja*. Tako izgovarjamo besedo *prêd* kot *pred*, besedo *êko* pa *jako*. Naslednja posebnost sta cerkvenoslovanska *štā* in *žd*. Skupina *št* se je izgovarjala kot *ć* ali *šč*, medtem ko je *žd* dalo ponekod *j* ali pozneje

đ. Za skupino št je imela glagolica znak šta, v hrvaški glagolici pa zdaj to transkribiramo kot č in izgovarjamo bodisi kot é ali šć.

Skupino žd v glagolici včasih transkribirajo kot črko dêrvb, kadar se čita kot j, sicer pa stari teksti uporabljajo žd in jo tako tudi izgovarjajo. Ravno naši fragmenti redno uporabljajo žd tudi kot ligaturo in jo tako tudi izgovarjajo. Dêrvb se pa uporablja, kadar označuje mehčani g (v sodobni hrvaščini đ) (npr. v besedi *anjlb*, *anjelski* 'anđeo, anđeoski').

Sicer je jezikovna podoba arhaična tudi po gramatični strani. Tako ločimo v deklinaciji trdo in mehko sklanjatev (gen.sg. *suhoti* proti *carice*, *Marije*; lok. sg. v *nevidimêi silê*, v *kolesnici*, v *kovčezê*, v *kvasê*, *mêstê*, *mladosti*), glagol pozna bogastvo spregatvenih oblik stare cerkvene slovanščine, aoriste in imperfekte (*i prorêhb êkože zapovêdê mnê gospodb*, *stoêše*, *vêdêaše*, *glagolahu*), redno uporablja cerkvenoslovanske besede (npr. *glagolati* namesto *govoriti*). Posebej naj omenim akuz. sg. m. osebnega zaimka za 3. osebo *i* (ga) 4x in akuz. pl. za 2. osebo *vi* (vas) 6x.

Zanimivo je, da se zlasti v listu Knezoškofijski arhiv pojavljajo besede, ki so redke ali pa jih sicer ni nikjer drugje. V stolpcu 1b 9-14 je besedilo *Êkože vsaki čkb. iže vlêze v se pon[ov]lêno svečenie. bud[i] poznab v novoi mladosti. i ne budi poznab v hapleni*. Te zadnje besede v tej obliki ni v nobenem slovarju stare cerkvene slovanščine, ima pa Miklošič v svojem slovarju *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum* na strani 1088 glagol *hapati* naveden v različnih oblikah v *Mihanovičevem homiliarju* v pomenu gristi, enako SJSS ČAV v V, 760. Beseda *razdrêhb* je na istem listu verso 1d/1 (*iže*) *ti da razdrêh' ot vsêh' grêhov' tvoih'*. V vseh slovarjih imamo samo oblike *razdrêšati*, *razdrêšenie*, *razdrêšiti*, tu pa je oblika pred prehodom glasu *h* v glas š. Tretja beseda je *kupotr'* v pomenu boter (kum) iz *cumpater*.

Značilnost pri pisavi je, da pisar rad piše posamezne besede skupaj s predlogi ali vezniki (*Iêko* nam. *I êko*, *Ipriêt'* nam. *I priêt'*, *Nbize*, nam. *Nb iže*, *neimêše* nam. *ne imêše*, *vêvêčnoe* nam. *vê vêčnoe*).

A je navadno nizek in ne sega čez rob, *B* pa je pogosto spodaj podaljšan pod črto. Pri *V* je spodnja spojnica največkrat zaobljena, v rubrikah in začetnicah ima obliko starega okroglega glagolskega *V*. Pri *D* je desni pravokotnik še zelo visok, le za 1 mm nižji od levega, v začetnicah spet stara oblika. *G* in *H* sta visoka, pri *E* počezna črtica včasih seka deblo črke, *K* je v obliki lat. *h*, pri *L* je zgornji romb zgoraj razširjen, spodaj zelo zožen. *N* je večji, pokončno deblo nekoliko nagnjeno, desna črta, ki tvori zanko, seka

deblo na sredi. Pri *S* je klobuk sploščen, pri *U* je desni del manjši. Red. vokal sega skoraj do dna ali pa nastopa kot apostrof. *Ê* je zgoraj širok, desna črta je navadno lomljena, prav tako je lomljena spodnja črta pri *JU*. Pri *Č* je desna črta ravna ali zelo diskretno upognjena; leva je bolj nagnjena, desna bolj pokončna. *Ī* nastopa kot začetnica v glasovni vrednosti 4x, kot začetnica pa nastopa tudi *I* v novi obliki 4x, enkrat pa v stari obliki. Začetnice stavkov segajo navadno na vmesni prostor pod črto. Inicialke so visoke od 2 – 8 cm, podlaga je črna, okrašena z rdečo in ponekod s svetlorjavo barvo. *V* na 1a ima pleteno pokončno deblo, zgoraj se na obe strani ločita veji, ki zaokroženo segata spodaj nazaj k deblu. *P* na 1b ima deblo kot navzkriž postavljeni roki, *B* na 1d in 2a imata v sredi neke vrste klas. Pri nekaterih začetnicah obkroža deblo prstan.

Posebno mesto zaslužijo ligature iz dveh ali tudi treh črk: najpogostejše so ligature *PR*, *TV*, *ML*, *ZML*, *VL*, *GL*, *GO*, *PV*, *ŽD*, *GD*. Zanimivo je, da lahko *ML* beremo kot *ML* ali *LM* (samo v *Erusolimъ*).

Velika tradicija cerkvene slovanščine je najbrž tudi vzrok za veliko povezanost med našim misalom in *Vatikanskim misalom Illirico 4*, kar sem ugotovil pri primerjanju naših besedil in komentarjih pri *Hrvojevem misalu*. Največja povezanost med obema misaloma me je spodbudila, da sem povezana besedila podal s kurzivno pisavo, prepričan pa sem, da bi primerjava z originalom dala še bolj prepričljiv rezultat.

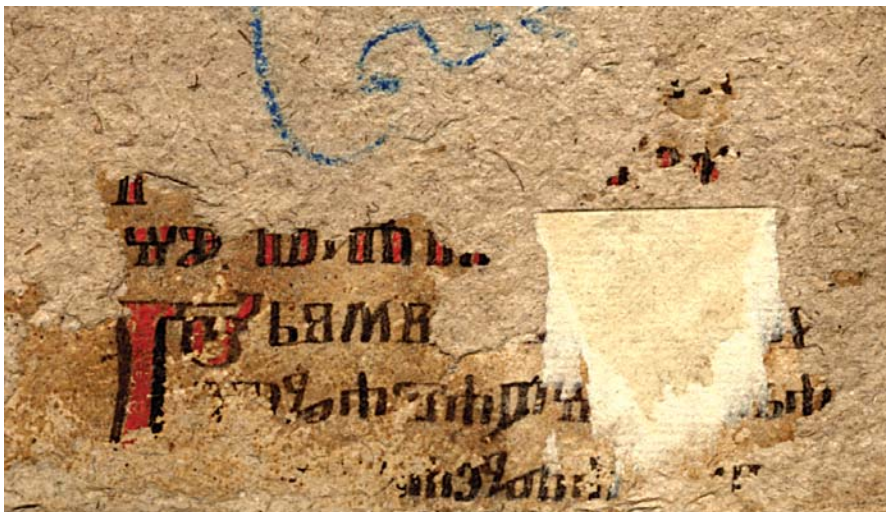
Obenem upam, da bi prišlo do ugotovitve, kateri rokopisi so povezani z ljubljanskimi po svojem izvoru.

LITERATURA

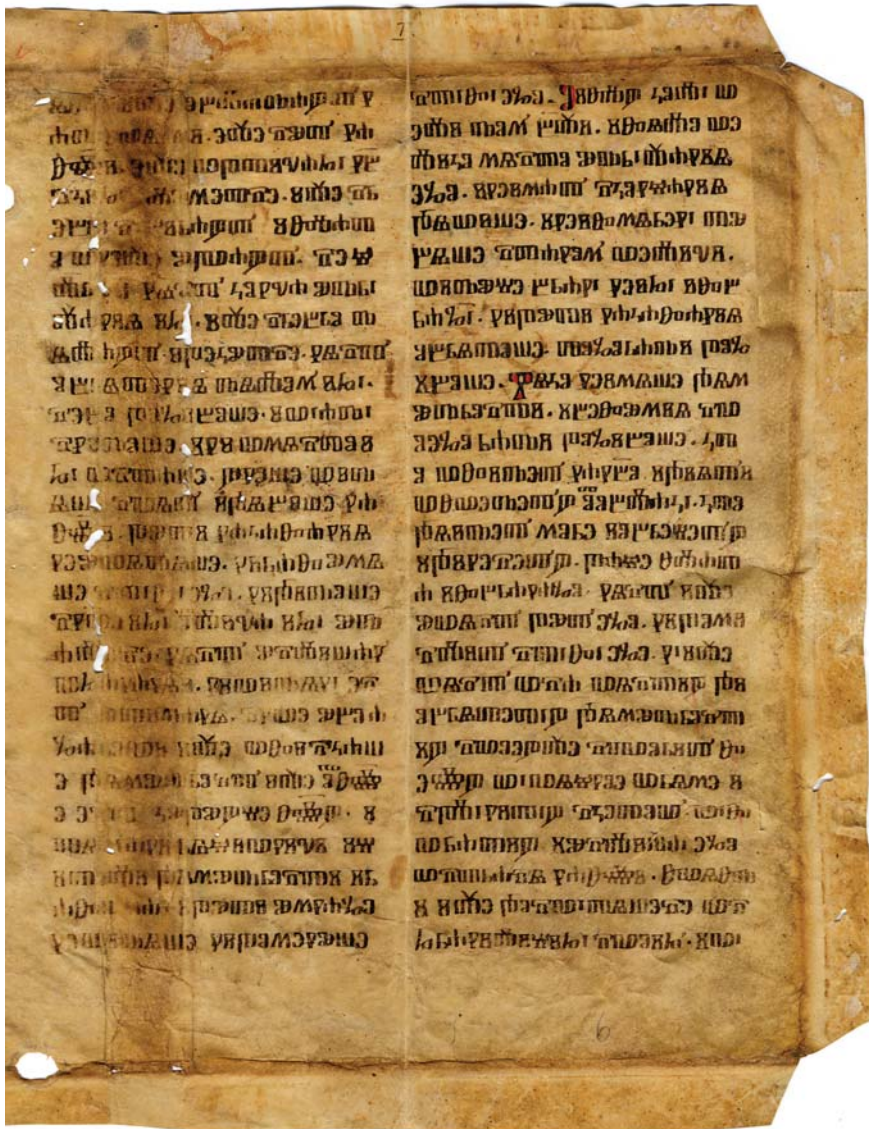
- HRVOJEV, 1973. *Hrvatskoglajolski misal Hrvoja Vukčića Hrvatinića*. Zagreb-Ljubljana-Graz: Staroslavenski institut »Svetozar Ritig«, Mladinska knjiga i Akademische Druck- und Verlagsanstalt.
- JAGIĆ, I. V. 1911. Glagoličeskoe pišmo. *Enciklopedija Slavjanskoj filologii 3*. Sanktpeterburg: Tipografija Imperatorskoj akademii nauk, 51-262.
- MIKLOŠIČ, F. 1862-65. *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum (2. Neudruck 1977)*. Aalen: Scientia Verlag.
- MILČETIĆ, I. 1911. Hrvatska glagoljska bibliografija. *Starine 33*. Zagreb: JAZU.
- SLOVNÍK. 1982-1997. *Slovník jazyka staroslověnského III-IV*. Praha: Academia.
- ŠTEFANIĆ, V. 1969-1970. *Glagoljski rukopisi Jugoslavenske Akademije I, II*. Zagreb: JAZU.
- VAJS, J. 1932. *Rukověť hlaholské paleografie*. Praha: Orbis.

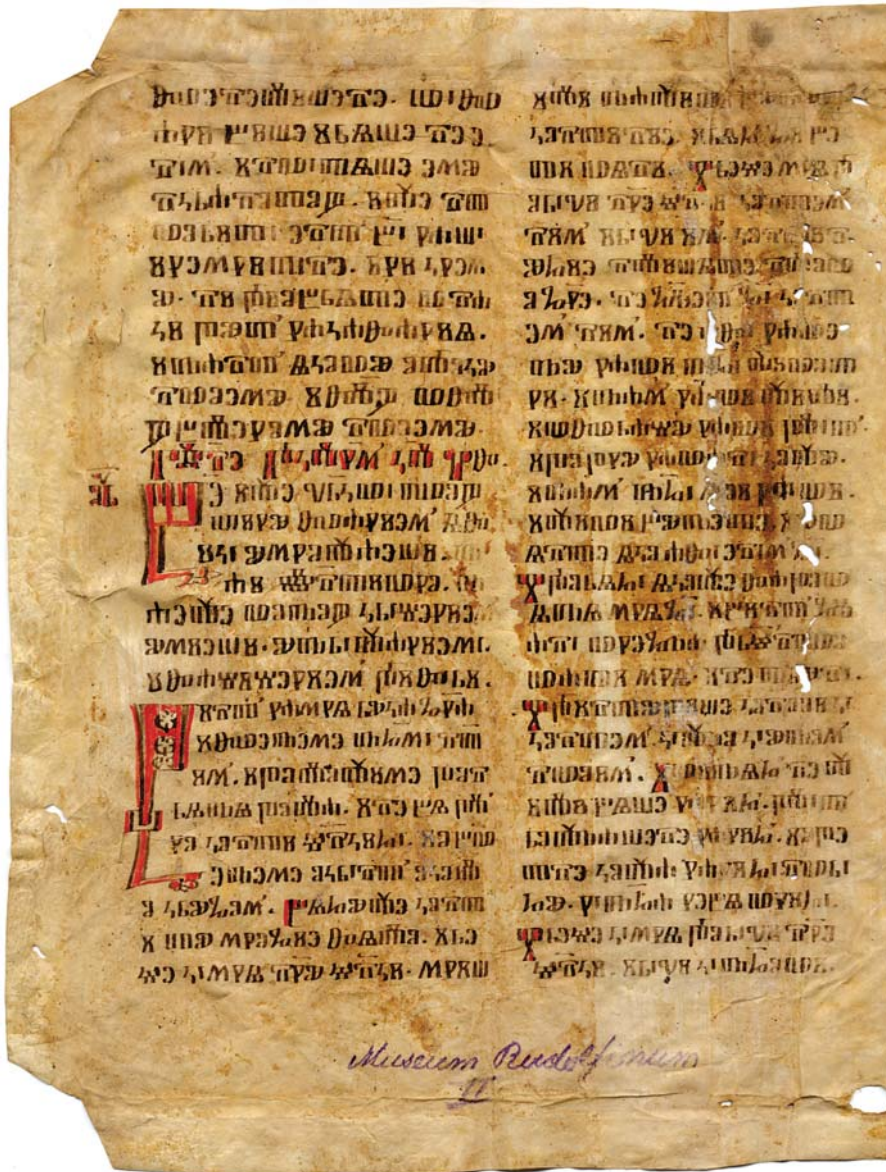
Slika 1. Protokol
Figure 1. Protocol

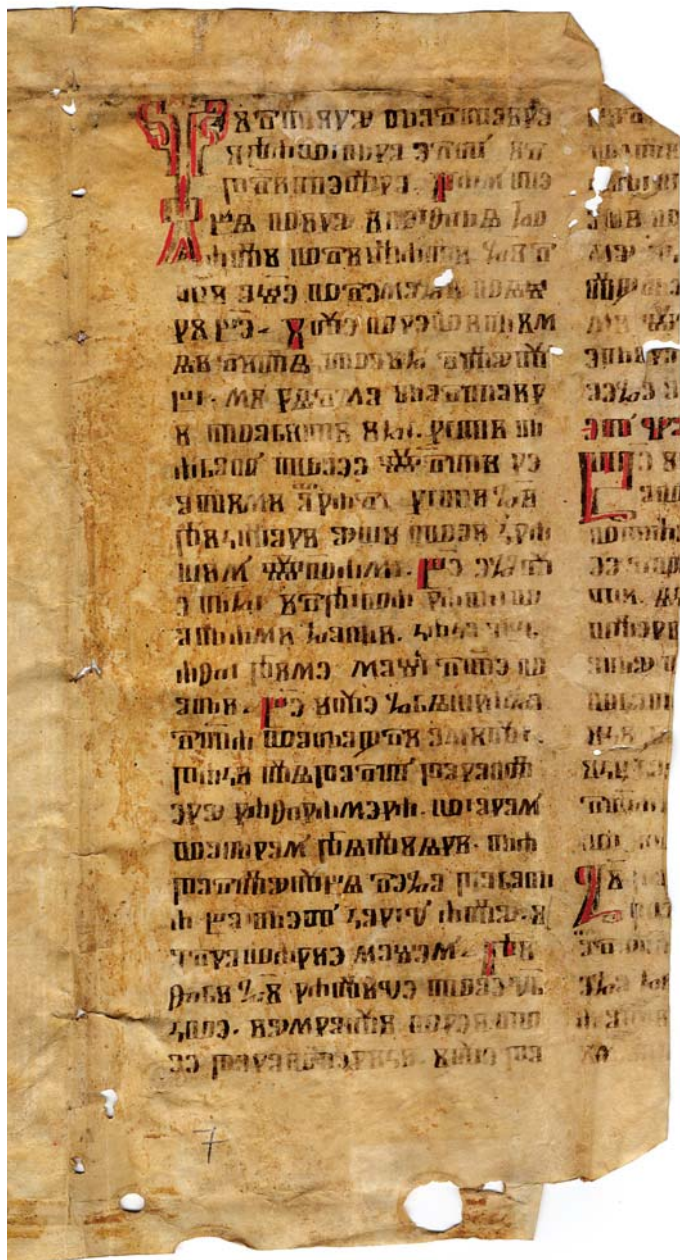
Slika 2. Protokol
Figure 2. Protocol

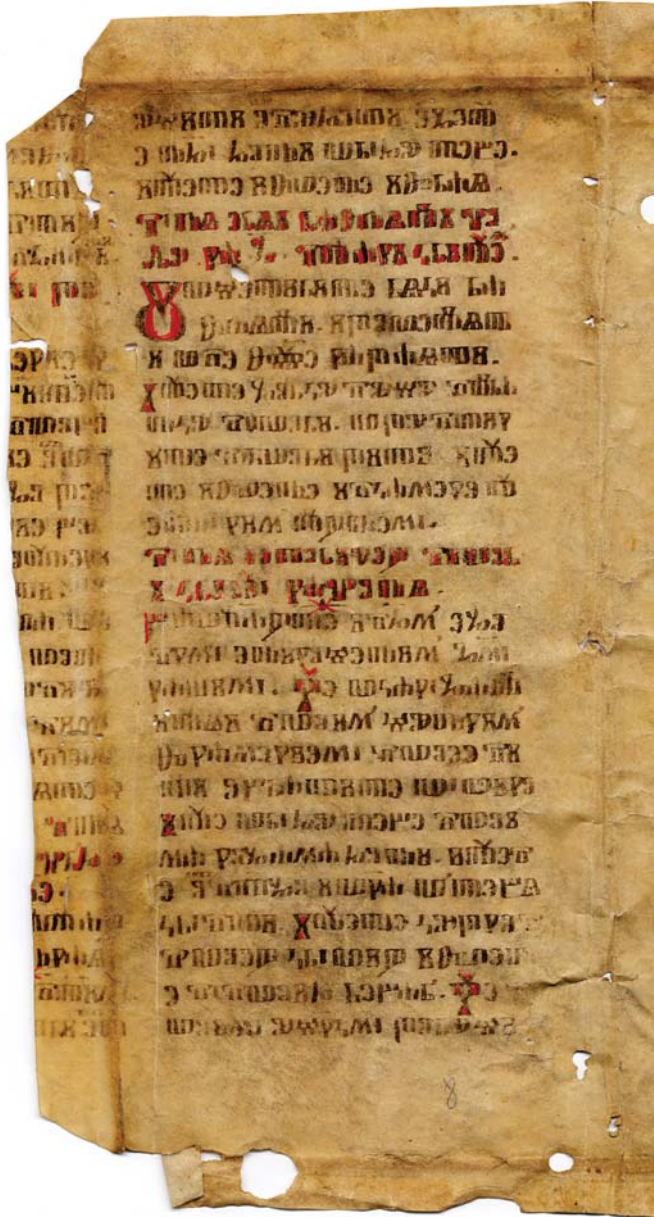
Slika 3. Museum Rudolfinum II, 1ab
 Figure 3. Museum Rudolfinum II, 1ab

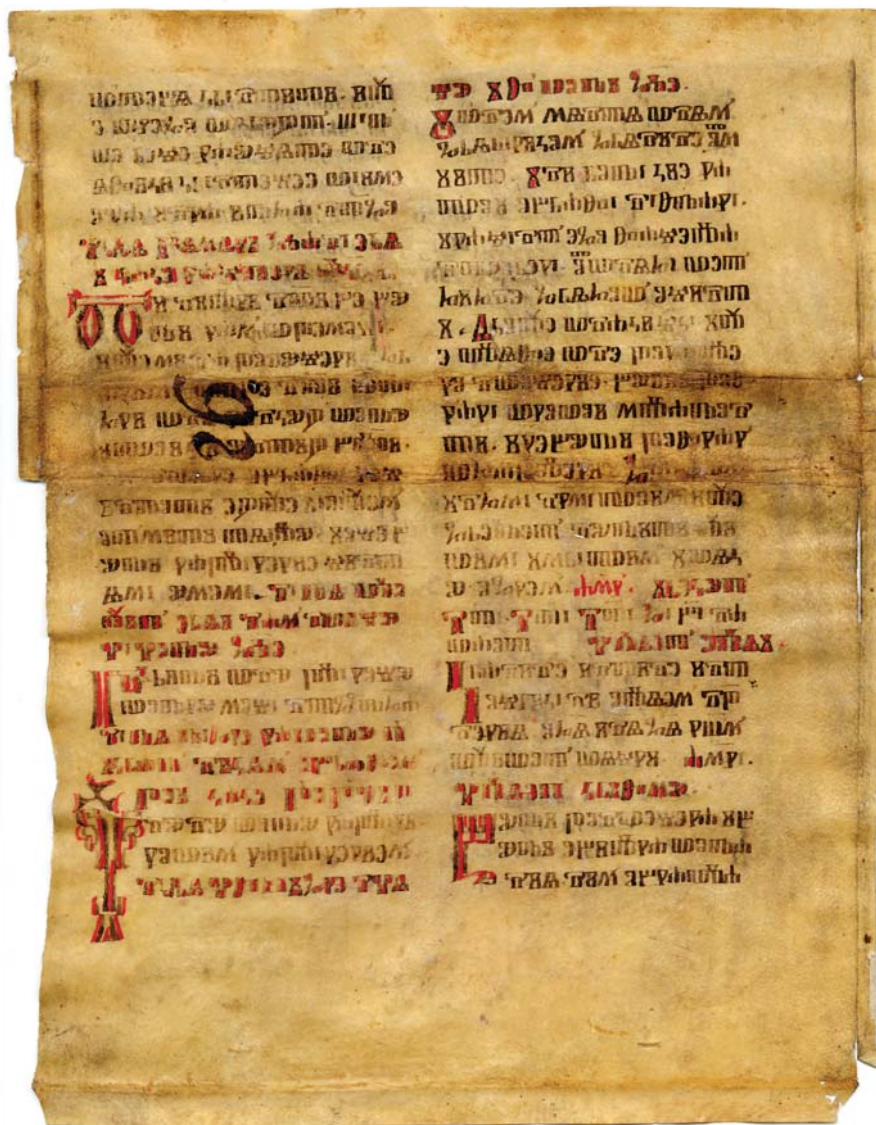
Slika 4. Museum Rudolfinum II, 1cd
Figure 4. Museum Rudolfinum II, 1cd

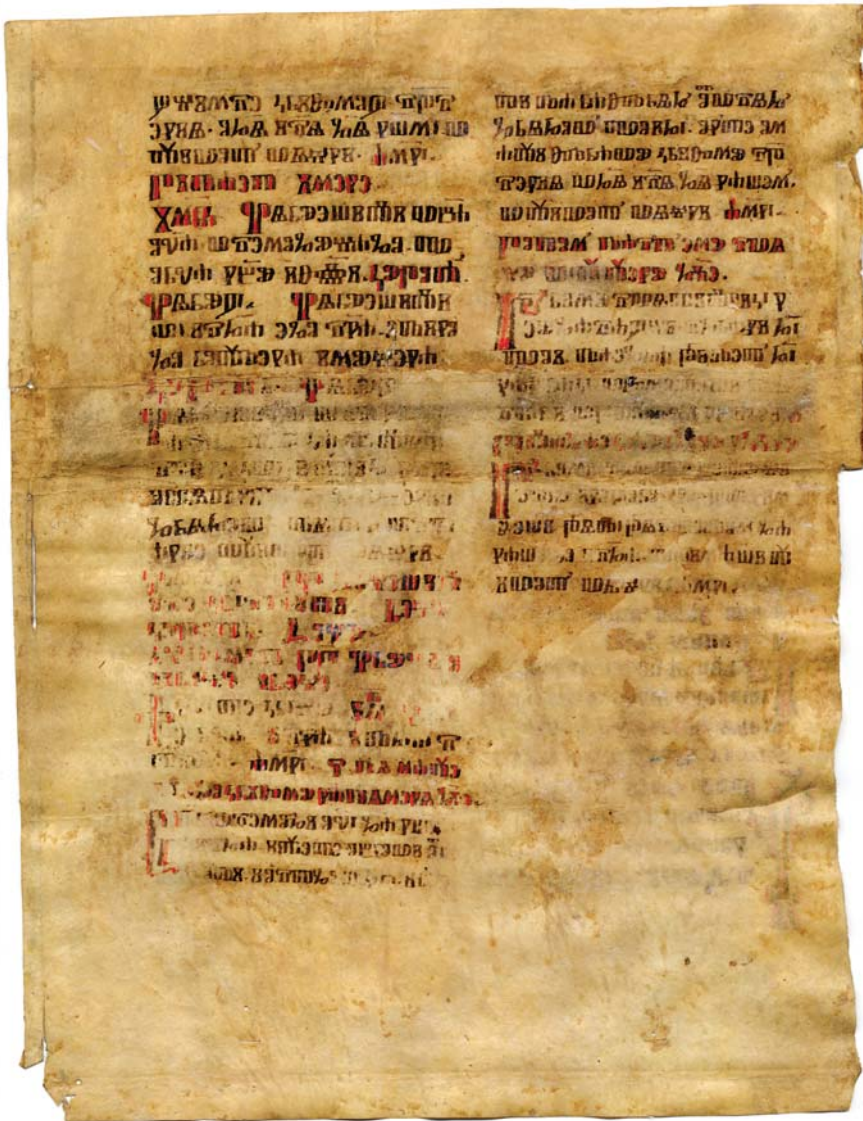
Slika 5. Museum Rudolfinum II, 2ab
Figure 5. Museum Rudolfinum II, 2ab

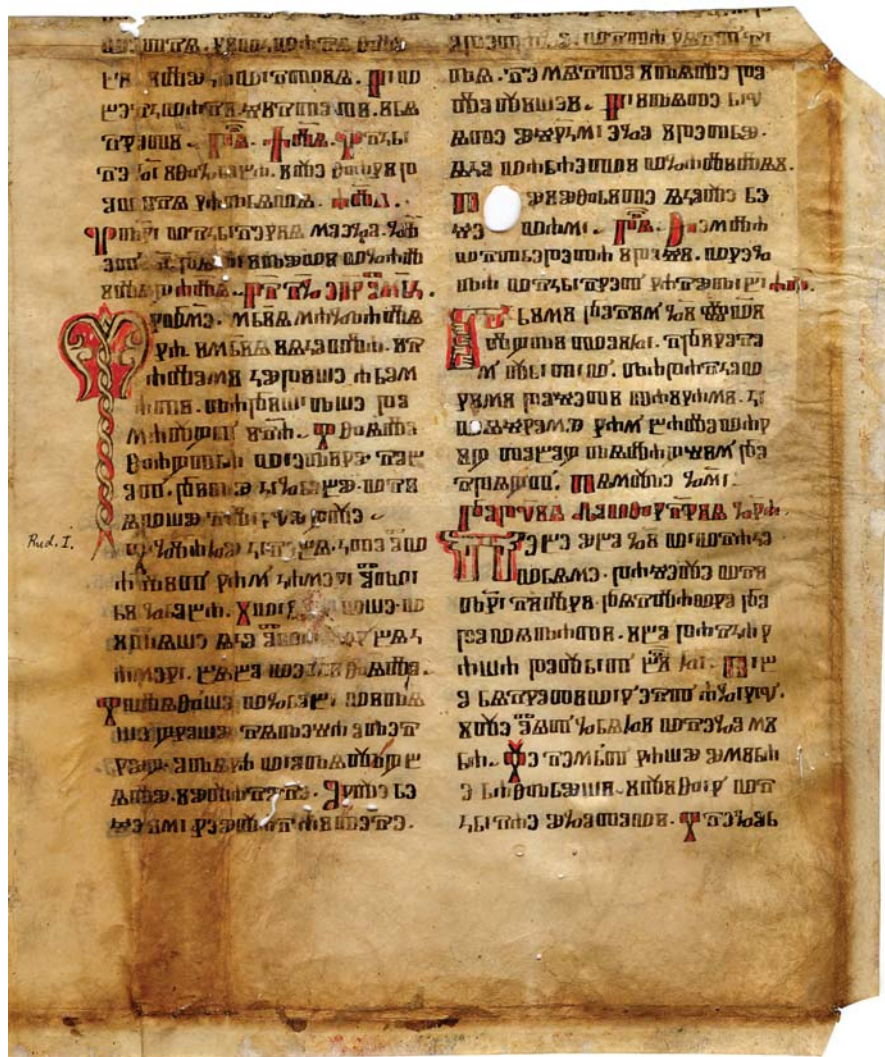
Slika 6. *Museum Rudolfinum II, 2cd*
Figure 6. *Museum Rudolfinum II, 2cd*

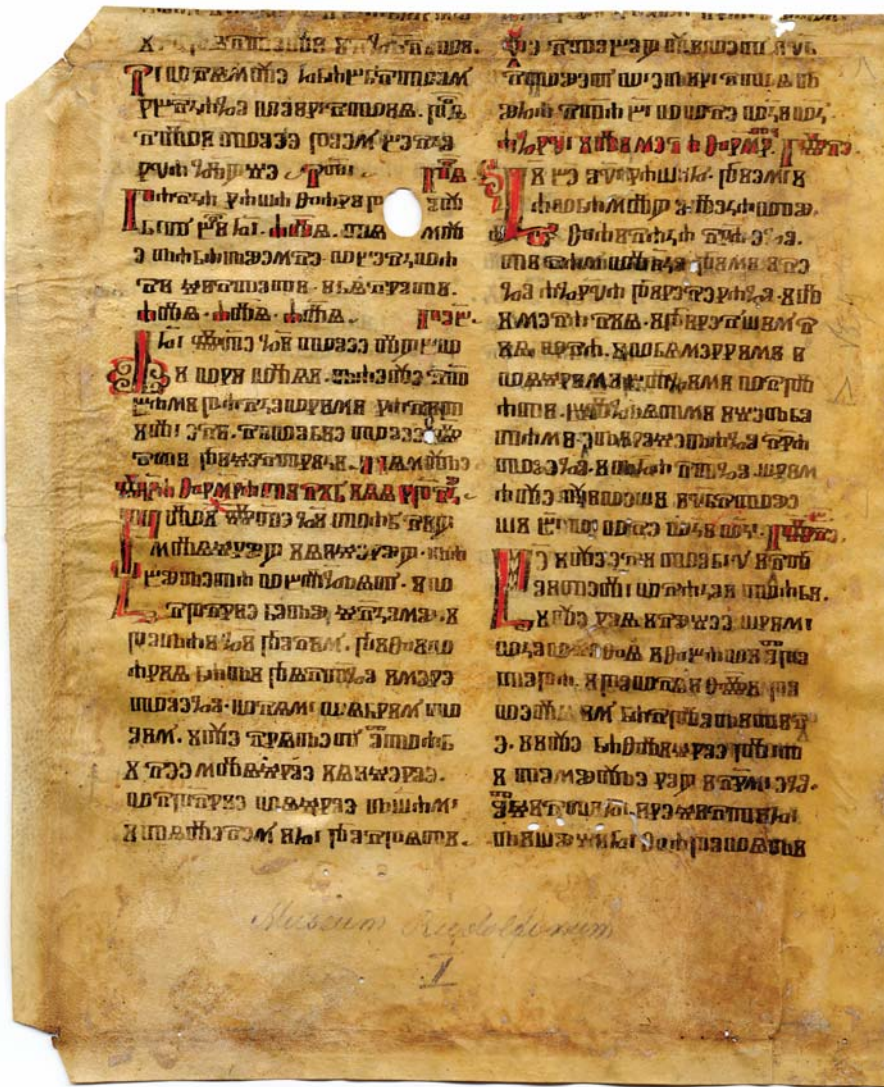
Slika 7. Knezoškofijski arhiv I, 1ab
Figure 7. Archive of the Archbishopric of Ljubljana I, 1ab

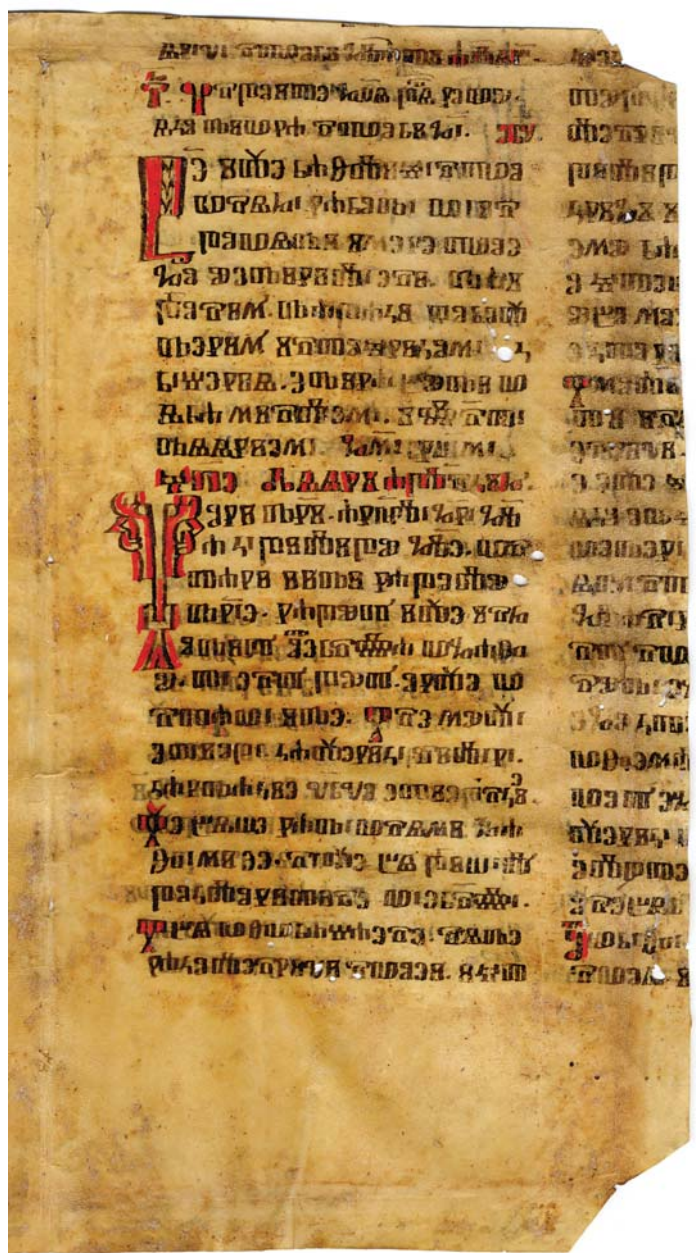
Slika 8. Knezoškofijski arhiv I, 1cd
Figure 8. Archive of the Archbishopric of Ljubljana I, 1cd

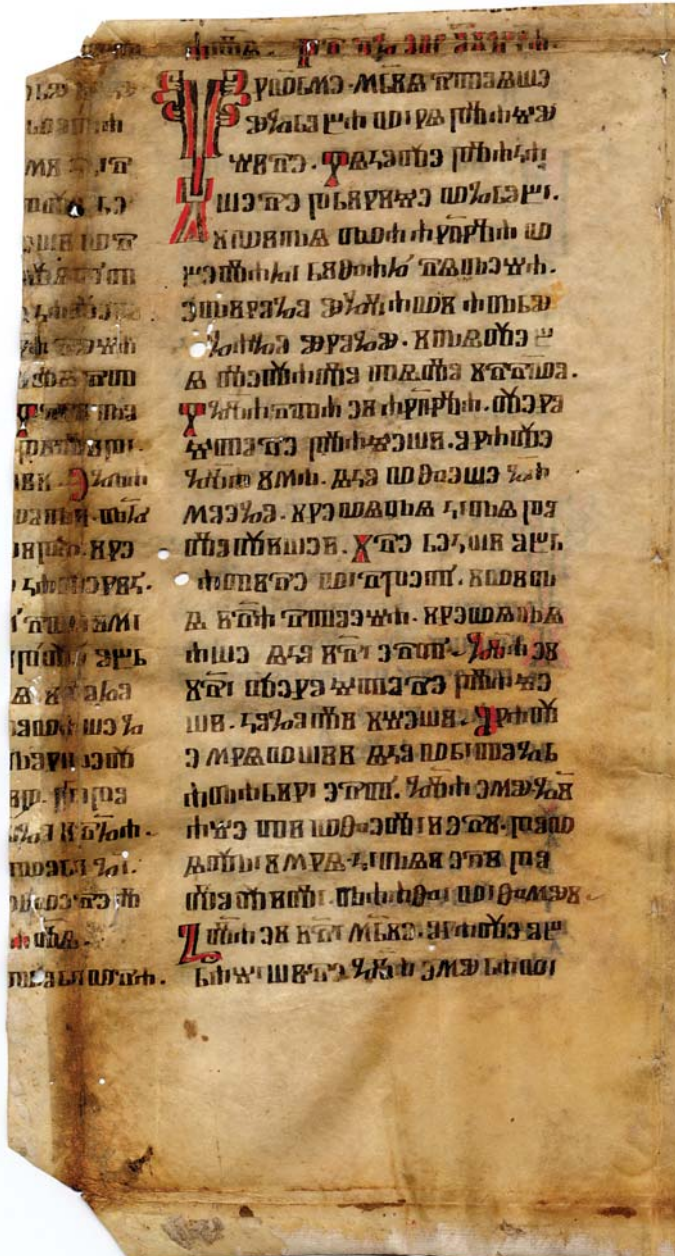
Slika 9. Museum Rudolfinum I, 1ab
Figure 9. Museum Rudolfinum I, 1ab

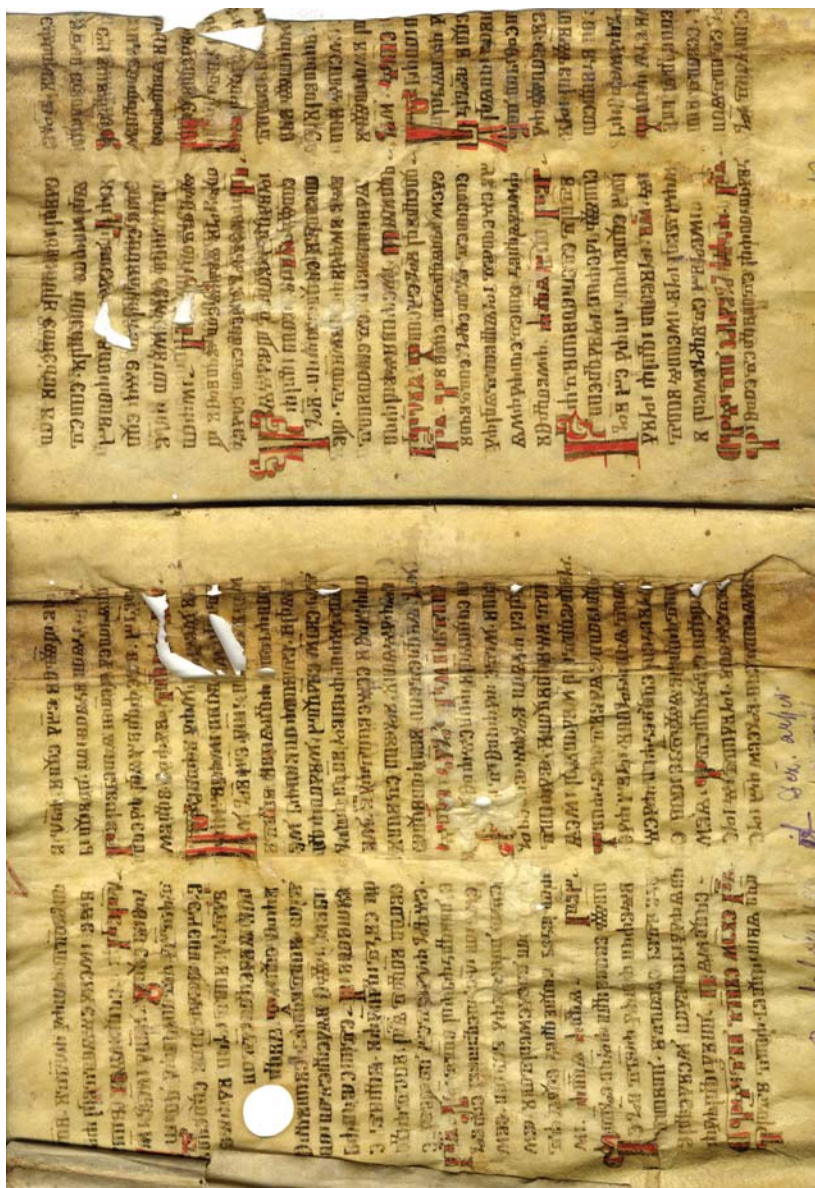
Slika 10. Museum Rudolfinum I, 1cd
Figure 10. Museum Rudolfinum I, 1cd

Slika 11. *Museum Rudolfinum I*, 2ab
Figure 11. *Museum Rudolfinum I*, 2ab

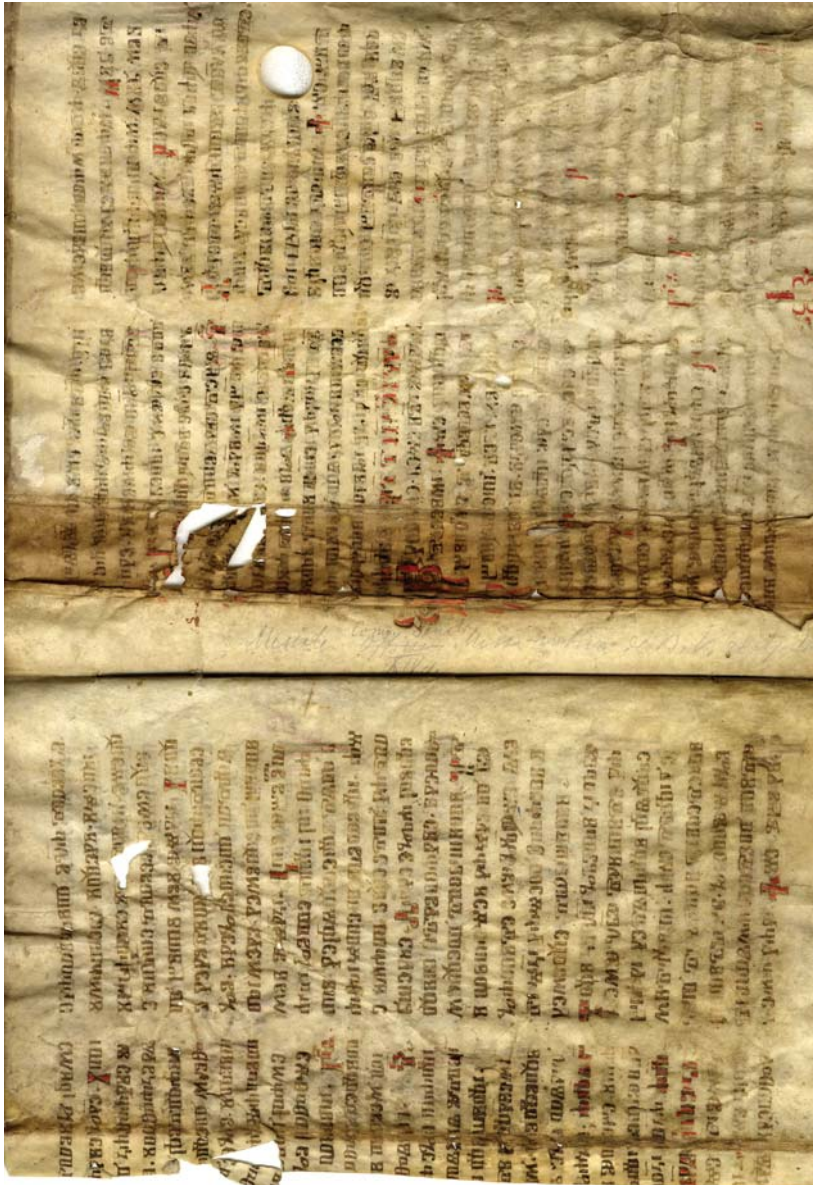

Slika 12. Museum Rudolfinum I, 2cd
Figure 12. Museum Rudolfinum I, 2cd

lab
lab

Slika 13. Rudolfinum A, 2cd
Figure 13. Rudolfinum A, 2cd

2ab
2ab

Slika 14. Rudolfinum A, 1cd
Figure 14. Rudolfinum A, 1cd

S a ž e t a k

LJUBLJANSKI DIO MISALA IZ OMIŠLJA

Glagoljski fragmenti iz Arhiva Republike Slovenije u Ljubljani, nekadašnjeg Muzeja Rudolfinuma, koji nose po njemu ime *Museum Rudolfinum II.*, I. te A, i fragment, koji je došao iz nekadašnjega Knezoškofijskog arhiva, povezani su među sobom kao misal s početka 14. stoljeća (po nekim pojavama čak s kraja 13. stoljeća) vjerojatno iz Omišlja na Krku. Prva tri fragmenta sadrže mise od Velike subote do četvrtka poslije Uskrsa, dok *Rudolfinum A* sadrži mise u navečerje jednog apostola, u čast Svetoga Duha i u čast Djevice Marije. Po jeziku je spomenik veoma star, sličan *Vatikanskom misalu Illirico 4*, upotrebljava neke riječi koje inače nisu u uporabi (*hapleni*, *razdrêh'*, *kupotr'*), a pismo ukazuje na veliku starost. Pismo je slično onomu na fragmentima 14, 15 i 104 iz Arhiva HAZU u Zagrebu.

Ključne riječi: fragmenti glagoljskog misala u Ljubljani, glagoljski fragmenti 14, 15 i 104 HAZU

Izvorni znanstveni članak

Autor: Janez Zor

Aljaževa 20

1000 Ljubljana

Slovenija

Primljen: 2. X. 2009.

Prihvaćen: 18. III. 2010.